

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Харківського
національного університету мистецтв
імені І.П. Котляревського
(протокол № 6 від 29 січня 2026 року)

Уведено в дію наказом
від 29.01.2026 № 32

КОНЦЕПЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ на другому (магістерському) рівні вищої освіти у Харківському національному університеті мистецтв імені І.П. Котляревського

Харків – 2026

I. ПРЕАМБУЛА

Концепція освітньої діяльності на другому (магістерському) рівні вищої освіти (далі – Концепція) є нормативним документом Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського (далі – Університету), що визначає стратегічні, ціннісні, змістові та організаційні засади підготовки здобувачів вищої освіти ступеня магістра за спеціальностями В5 Музичне мистецтво та В6 Перформативні мистецтва відповідно до законодавства України у сфері освіти, стандартів вищої освіти та сучасних тенденцій розвитку мистецької освіти.

Освітня діяльність на другому (магістерському) рівні вищої освіти здійснюється на основі Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 025 «Музичне мистецтво», затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 04.03.2020 р. № 368, Професійного стандарту «Викладач закладу вищої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16.10.2024 року № 1466, Постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р. № 1021 «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти», Статуту Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського, Стратегії розвитку Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського на 2025 – 2030 роки, Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті мистецтв імені І.П. Котляревського, інших внутрішніх нормативних документів закладу вищої освіти.

В Університеті реалізуються два види освітніх програм підготовки магістрів: освітньо-наукова, де базовим є науково-дослідний вектор підготовки, та освітньо-професійна, спрямована на творчо-виконавський аспект.

Метою освітньої діяльності на другому (магістерському) рівні вищої освіти є підготовка високопрофесійних і конкурентоспроможних фахівців, здатних самостійно розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері Культури, мистецтва та гуманітарних дисциплін, здійснювати творчу, педагогічну, організаторську, просвітницьку та/або науково-дослідницьку діяльність відповідно до обраної освітньої траєкторії.

Реалізація мети передбачає:

- поглиблення та систематизацію професійних компетентностей здобувачів, розвиток здатності автономно працювати у складних і невизначених ситуаціях;
- поєднання теоретичної, практичної, творчої, педагогічної та дослідницької підготовки з урахуванням профілю освітньої програми;
- розвиток індивідуального художнього потенціалу, творчої самостійності, здатності створювати та реалізовувати власні мистецькі концепції;
- формування здатності до критичного аналізу мистецьких явищ та їх науково-творчої інтерпретації;
- підготовку до подальшого професійного розвитку, безперервного навчання та продовження освіти за третім (освітньо-науковим, освітньо-творчим) рівнем вищої освіти.

Освітня діяльність на другому (магістерському) рівні вищої освіти узгоджується з принципами освітньої діяльності Університету (Місією, Візією) враховує стратегічні напрямки розвитку Університету та ґрунтується на таких ***принципах:***

- інтеграції мистецької практики та дослідницької, проєктної діяльності, що забезпечує здатність не лише застосовувати набуті знання у професійній практиці, а й критично осмислювати власний творчий досвід, аналізувати професійні проблеми та формувати обґрунтовані підходи до їх розв'язання;

— усвідомлення суспільної та професійної відповідальності, що ґрунтується на дотриманні принципів академічної доброчесності, професійної етики, повазі до культурного різноманіття та розумінні ролі мистецтва у формуванні культурного простору суспільства;

— орієнтації здобувачів на реалізацію самостійних мистецьких / науково-мистецьких проєктів, переосмислення усталених мистецьких практик, використання сучасних художніх засобів й технологій, участь у професійній мобільності та міжнародній взаємодії;

— безперервності професійного і особистісного розвитку, що передбачає готовність до професійного вдосконалення, формування індивідуальної траєкторії професійного зростання.

Основними завданнями підготовки магістрів є:

— поглиблення спеціалізованих знань і практичних умінь для розв’язання складних професійних завдань у сфері Культури, мистецтва та гуманітарних наук;

— розвиток здатності самостійно створювати, реалізовувати та презентувати художні концепції, творчі й мистецькі проєкти;

— формування дослідницької культури, навичок академічного письма, аналізу джерел, роботи з науковою інформацією та представлення результатів дослідження;

— розвиток педагогічної компетентності та здатності викладати спеціальні дисципліни у закладах вищої освіти;

— формування управлінських, комунікаційних і проєктних компетентностей, необхідних для реалізації мистецьких ініціатив;

— розвиток професійної мобільності, готовності до роботи в українському та міжнародному мистецькому середовищі.

Діяльність на другому (магістерському) рівні вищої освіти здійснюється за такими **напрямами**:

— **фаховий** – поглиблення професійних компетентностей, формування індивідуальної мистецької позиції, розвиток здатності реалізовувати індивідуальну траєкторію професійного розвитку;

— **науково-дослідницький** – вміння визначати й критично осмислювати актуальні проблеми у сферу Культури, мистецтва та гуманітарних наук, застосовувати сучасні методи дослідження;

— **педагогічний** – формування готовності до самостійної викладацької діяльності у сфері мистецької освіти, планування та проведення навчальних занять, консультування здобувачів освіти, керівництва їхньою практичною, творчою та дослідницькою роботою, оцінювання результатів навчання, розроблення й удосконалення навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів;

— **проектно-організаційний** – формування здатності самостійно розробляти, планувати та реалізовувати мистецькі, культурні, наукові й освітні проекти, працювати в команді;

— **міжнародний та міжкультурний** – розвиток готовності до академічної та професійної мобільності, участі у міжнародних мистецьких, освітніх і дослідницьких проєктах, міжкультурної комунікації та представлення українського мистецтва у міжнародному професійному середовищі;

— **інноваційно-цифровий** – опанування сучасних мистецьких, освітніх і цифрових технологій, їх застосування у творчій, професійній, дослідницькій, педагогічній та проєктній діяльності, а також готовність до пошуку й упровадження нових професійних практик.

II. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Університет здійснює підготовку здобувачів на другому (магістерському) рівні вищої освіти за освітньо-професійними та освітньо-науковими програмами, спрямованими на поглиблення та систематизацію загальних, фахових і спеціальних мистецьких компетентностей, розвиток професійної автономії, індивідуальної мистецької позиції та здатності до самостійного розв'язання складних професійних завдань у сфері Культури, мистецтва та гуманітарних дисциплін. Підготовка передбачає інтеграцію творчої, дослідницької та педагогічної складових, формування здатності до самостійної мистецької, дослідницької та викладацької діяльності, а також до створення й реалізації інноваційних мистецьких, культурних та освітніх проєктів відповідно до вимог стандартів вищої освіти, Національної рамки кваліфікацій та специфіки мистецьких спеціальностей.

Організація освітнього процесу на другому (магістерському) рівні вищої освіти передбачає поєднання теоретичної підготовки з практичною та творчою діяльністю, можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії, залучення до мистецьких і дослідницьких проєктів та використання сучасних освітніх і цифрових технологій.

Основними елементами організації освітнього процесу є:

- **форми навчання та освітні технології:** лекції, семінари, практичні та індивідуальні заняття, майстер-класи, творчі лабораторії, тренінги, творчі, дослідницькі та проєктні форми роботи; використання цифрових освітніх ресурсів, електронних платформ і дистанційних технологій;
- **інтеграція теоретичної та практичної підготовки:** забезпечення взаємозв'язку теоретичних знань, творчої та дослідницької практичної діяльності; створення умов для застосування набутих компетентностей у розв'язанні складних професійних завдань;

— **індивідуальна освітня траєкторія:** можливість вибору освітніх компонентів, творчих / дослідницьких проєктів відповідно до професійних інтересів, творчих потреб та перспектив подальшої діяльності;

— **моніторинг та підтримка освітнього процесу:** прозоре оцінювання результатів навчання, індивідуальна підтримка здобувачів освіти та забезпечення ефективного зворотного зв'язку.

— **оцінювання результатів навчання** здійснюється на основі критеріального підходу, що забезпечує об'єктивну оцінку рівня сформованості загальних, спеціальних та професійних компетентностей магістрів. Критерії оцінювання відображають очікувані результати навчання, забезпечують прозорість і об'єктивність оцінювання, враховують академічну доброчесність, дотримання професійної етики викладачами та відповідальність здобувачів. Застосовуються такі форми оцінювання, як екзамени, заліки, захисти творчих та наукових проєктів, виступи, презентації тощо.

Якість освітнього процесу підтримується через регулярний моніторинг результатів навчання, аналіз зворотного зв'язку, удосконалення змісту освітніх програм і методів викладання. Забезпечення якості освіти також передбачає інституційну підтримку – діяльність структурних підрозділів, що відповідають за удосконалення освітнього процесу, моніторинг якості, управління освітніми програмами та підтримку здобувачів – у тісній взаємодії з адміністрацією Університету.

Ресурсне забезпечення освітньої діяльності в Університеті ґрунтується на поєднанні кадрових, матеріально-технічних, інформаційних та організаційних ресурсів, що гарантують реалізацію освітніх програм, досягнення очікуваних результатів навчання та формування компетентностей у здобувачів вищої освіти:

кадрове забезпечення включає залучення висококваліфікованих науково-педагогічних працівників, творчих наставників і фахівців-практиків, що відповідають вимогам сучасної мистецької освіти, стандартам вищої освіти;

ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності, створюючи основи для ефективного поєднання теоретичної та практичної підготовки;

матеріально-технічне забезпечення охоплює спеціалізовані навчальні приміщення, творчі майстерні, репетиційні зали, аудиторії, концертні простори, бібліотечні фонди та інформаційно-комунікаційні технології, що підтримують освітній процес і доступ до освітніх ресурсів;

інформаційне забезпечення складається з сучасних освітніх і наукових ресурсів, включно з електронними базами даних, репозитаріями навчально-методичних матеріалів та наукових публікацій, доступних здобувачам освіти і викладачам для підтримки самостійного здобуття освіти, наукової та творчої діяльності.

ІІІ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАГІСТЕРСЬКОЇ ОСВІТИ

Перспективи розвитку магістерських програм у Харківському національному університеті мистецтв імені І.П. Котляревського визначаються необхідністю одночасно зберігати й розвивати традиції Харківської мистецької школи, посилювати професійну та дослідницьку складові підготовки й відкривати нові можливості для творчої, педагогічної та проєктної діяльності. Пріоритетом є підготовка фахівця, здатного до самостійної професійної діяльності, творчого пошуку та дослідницького осмислення мистецьких процесів, готового працювати в умовах динамічних культурних, технологічних і соціальних змін та робити власний внесок у розвиток українського мистецького середовища.

Основними перспективами розвитку є:

посилення дослідницької складової магістерської освіти, розвиток підходів Artistic Research та інтеграція результатів досліджень у творчу практику;

розвиток цифрових технологій зокрема цифрових архівів, мультимедійних та аудіовізуальних форматів створення, збереження й презентації результатів науково-творчої діяльності;

розширення міждисциплінарної взаємодії з суміжними галузями знань, розвиток нових форматів науково-творчої діяльності на їхньому перетині;

розширення міжнародної діяльності, розвиток академічної мобільності, спільних освітніх, мистецьких і дослідницьких проєктів, міжнародного наукового співробітництва;

посилення практичної спрямованості магістерської підготовки, поглиблення взаємодії з роботодавцями, мистецькими колективами, закладами культури та освіти, залучення здобувачів освіти до реальних мистецьких і культурних проєктів;

розвиток системи психологічної підтримки та створення безпечного освітнього середовища, спрямованих на підтримку психологічного благополуччя, академічної та професійної стійкості здобувачів освіти і викладачів в умовах воєнних, повоєнних та інших суспільних викликів;

розвиток інклюзивної мистецької освіти, удосконалення освітнього середовища та педагогічних практик з урахуванням різноманітності потреб здобувачів освіти, забезпечення рівного доступу до освітніх і мистецьких можливостей та створення умов для повноцінної участі кожного здобувача в освітньому і творчому процесах;

модернізація мистецької освітньої інфраструктури, оновлення матеріально-технічної бази, інструментарію, сценічних, репетиційних, творчих і навчальних просторів, а також цифрової інфраструктури Університету;

розвиток системи моніторингу професійних траєкторій випускників, систематичне врахування зворотного зв'язку від випускників, роботодавців і професійного середовища для регулярного вдосконалення та оновлення освітніх програм.

IV. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Концепція є основою для планування, організації та вдосконалення освітньої діяльності Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського на другому (магістерському) рівні вищої освіти.

Реалізація Концепції забезпечує єдність творчої та науково-дослідницької підготовки магістрів, створює умови для формування конкурентоспроможного фахівця, здатного до професійної діяльності в Україні та міжнародному мистецькому середовищі.

Здобувачам вищої освіти, які успішно завершили освітні програми другого (магістерського) рівня за спеціальностями В5 Музичне мистецтво, В6 Перформативні мистецтва та здобули позитивні результати атестації, присвоюється освітня кваліфікація «Магістр музичного мистецтва», «Магістр сценічного мистецтва» та відповідні професійні кваліфікації, що засвідчує про набуття випускниками професійних компетентностей, які відповідають державним стандартам і сучасним вимогам ринку праці в галузі культури та мистецтва, і забезпечує випускникам можливість ефективної професійної діяльності або продовження академічного навчання на наступних рівнях освіти.

Концепція є керівним документом для планування, впровадження та вдосконалення освітніх програм і підлягає перегляду відповідно до змін у нормативних актах МОН України та стратегічних завдань університету.